

NYILATKOZAT A MAGYAR FEJFÁS TEMETŐK VÉDELMÉRŐL

I. FEJEZET ALAPVETÉS

A fejfás temetkezési kultúra különleges szellemi és tárgyi öröksége nemzetünknek, melyet népünk még a messzi Keletről hozott magával. A fából készített, ember alakúra faragott fejfák a magyar mitológiában magát az elhunytat jelképezték. A történelem folyamán főként a protestáns lakosság sírjelévé vált, míg az utóbbi időben ismét felekezeti hovatartozástól független jelkép.

Fejfás temetőink Kárpát-medence szerte megtalálhatóak, s bár mára egyre kevesebb településen él a helyi hagyományt követő fejfaállítás szokása, mind a mai napig több száz temetőnkben találkozhatunk e magyarokra jellemző sírjelekkel.

Veszélyeztetettségükre, megóvásuk fontosságára fel kell hívnunk a figyelmet egy olyan korban, amikor a nemzeti kultúrák a globalizálódás és a homogenizálódás áldozatává válnak.

II. FEJEZET ELVI CÉLKITŰZÉSEK

1.

A Kárpát-medencei fejfás-, kopjafás és zászlós temetők (a továbbiakban: fejfás temetők) mint a magyar népi kultúra örökbecsű hagyatékai, a nemzet közös örökségét képezik, védelmük, fenntartásuk és az utókor számára való megőrzésük mindenki kötelessége.

2.

A fejfás temetkezési kultúra a magyarság egyszerre tárgyasult és szellemiekben kifejeződő öröksége, nemzeti kincsünk, melynek e két jellemvonása egymástól elválaszthatatlan.

3.

Fejfás temetkezési kultúránk értékét emelik a tájegységenkénti és településenkénti különbözőségek. Minden helyi közösség saját formakincset és jelentéstartalmat alakított ki, ami a szimbólumok ismerői – a közösség tagjai – számára tájékoztatást nyújt az elhunyt neméről, életkoráról, társadalmi állapotáról, testi-lelki tulajdonságairól. A fejfás temetők hitelessége érdekében különös gondot kell arra fordítani, hogy ez a jelentőség fennmaradjon.

4.

Kinyilvánítjuk, hogy minden fejfa egyedi érték és vallási kegyelet tárgya. Temetőinkben nincs két ugyanolyan fejfa, mint ahogy két egyforma ember sincs a világon. Sokféleségük és megmunkálásuk által magukban hordozzák a helyi lakosok páratlan népművészeti kultúráját,

sajátos hagyományait, valamint a fejfafaragó mesteremberek ügyességét. Emiatt nemcsak a maguk összességében, hanem egyedileg is méltók a védelemre.

5.

A fejfás temetkezési kultúra, noha a Kárpát-medence legtöbb területéről már kipusztult, mai napig élő hagyomány. Elsődleges célunk tekintjük, hogy azokon a településeken, ahol még állítanak hagyományos fejfákat, ez a szokás ne vesszen ki, továbbá lehetőleg minél több helyen újjáéledjen. A fejfaállítást, a kopjafaállítást szokása alapvető eleme a magyarság hagyományos, magas szintű temetkezési kultúrájának, az ősök tiszteletének.

III. FEJEZET VÉDELEM ÉS MEGŐRZÉS

6.

Ha ma nem sikerül megvédenünk fejfás temetkezési kultúránkat, akkor a jövő nemzedékek már csak szakkönyvekből ismerhetik meg a magyarság különleges, helyi hagyományokra épülő kultikus szokásait. Ezért elsőként a társadalom figyelmét kell felhívni a fejfás temetőkből rejlő értékekre az ismeretterjesztés, az oktatás és a nevelés eszközeivel.

7.

Annak érdekében, hogy e páratlan kulturális kincs hozzáférhető legyen a társadalom és a kutatók számára, el kell készíteni a nemzeti fejfa regisztert, a Kárpát-medencei fejfás temetők tárgyi és szellemi örökségének dokumentációs adattárát.

8.

Elő kell mozdítani, hogy fejfás temetőink az önkormányzatok, egyházak és civil szervezetek együttműködése révén a Kárpát-medencében mindenütt helyi védelem alá kerüljenek, megóvásuk és gondozásuk érdekében. A védelem célja nemcsak a megőrzés, hanem a hagyomány fenntartása is, ezért minden védett sírkert esetében ki kell dolgozni sajátos, a helyi viszonyokhoz igazodó hagyománymentési tervet.

A hagyománymentési terveknek és programoknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk a megőrkítésre (dokumentálás), a megőrzésre (konzerválás), valamint a hagyomány helyreállítására (rehabilitálás).

9.

Fejfás temetőink egyedülálló értéket képviselnek, ezért védelmük, megóvásuk sürgető feladatunk, kötelességünk. Erre tekintettel kezdeményezzük, hogy az Országgyűlés határozat meghozatalával hungaricumként ismerje el a magyar fejfás temetkezési kultúra különleges, védendő mivoltát.

Dabas, 2016. május 12.

Magyar Patrióták Közössége